

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 300/2012-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti I. spol. s r. o., T., zastúpenej advokátom JUDr. V. V., K., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob/174/2011 a jeho rozsudkom z 29. marca 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti I. spol. s r. o., odmieta ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. mája 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti I. spol. s r. o., T. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. V. V., K., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob/174/2011 a jeho rozsudkom z 29. marca 2012.

Zo sťažnosti a z k nej priloženej dokumentácie vyplýva, že obchodná spoločnosť K., s. r. o., P. (ďalej len „žalobca“), sa žalobou doručenou Okresnému súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) domáhala proti sťažovateľke zaplata sumy 85 140,01 € vyplývajúcej z ich zmluvných vzťahov (zmluva o dielo). Okresný súd o žalobe rozhodol rozsudkom č. k. 6 Cb/37/2010-144 z 15. júna 2011 tak, že sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 53 338,12 € s 9 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 53 338,12 € od 2. septembra 2010 do zaplata, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Konanie do výšky 3 239,10 € zastavil. Žalobu zamietol v časti do 28 562,08 €.

Proti predmetnému rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd namietaným rozsudkom tak, že odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu č. k. 6 Cb/37/2010-144 z 15. júna 2011 potvrdil.

Zo sťažnosti (a z priloženého dovolania) tiež vyplýva, že proti namietanému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka 16. apríla 2012 dovolanie, ktorým tento rozsudok napáda *„v rozsahu nad 24.776,04 € s prísl., ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Trebišov sp. zn. 6Cb/37/2010-144 zo dňa 15.06.2011 v jeho odvolaním napadnutej časti vo výške 28.562,08 € s prísl., ako aj proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bola uložená povinnosť žalovanému nahradiť trovy odvolacieho konania žalobcovi vo výške 460,55 €, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku... podľa § 237 písm. f) O. s. p. z dôvodov podľa § 241 ods. 2 písm. a) O. s. p., v konaní došlo k vadám uvedeným podľa § 237 písm. f) O. s. p.; podľa § 241 ods. 2 písm. b) O. s. p. konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; podľa § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p. rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci...“*

Sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti vyjadruje nesúhlas so skutkovými zisteniami a právnymi závermi vyjadrenými v označených rozsudkoch okresného súdu a krajského súdu a uvádza:

„Krajský súd ako odvolací súd vo veci procesným postupom v odvolacom konaní... znemožnil realizáciu tých procesných práv žalovanej, ktoré jej ako účastníkovi občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov. Odvolací súd rozsudkom sp. zn. 2Cob/174/2011-178 zo dňa 29. 03. 2012... podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil rozsudok Okresného súdu Trebišov sp. zn. 6Cb/37/2010-144 zo dňa 15. 06. 2011 v jeho odvolaní napadnutej časti ako vecne a právne správny, hoci v konaní nebol daný dôvod na jeho potvrdenie, ale na zrušenie podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f) a h) O. s. p. Súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, ktoré boli predpokladom pre rozhodnutie súdu prvého stupňa vrátane rozhodnutia o použití § 301 ObZ na zníženie zmluvných pokút súdom v prospech žalobcu. Skutkové zistenie je vadné, nakoľko z vykonaných dôkazov takéto skutkové zistenie najmä pre rozhodnutie súdu o použití moderačného práva nevyplývalo. ...

Žalovaná v konaní pred súdmi oboch stupňov s poukazom na dôkazy a správnosť postupu pri vysporiadaní vzájomných pohľadávok zápočtom podľa § 580 OZ mimo konania nemohla predpokladať, že súd prvého stupňa vo veci nepredvídateľne a nedôvodne rozhodne o použití moderačného práva podľa § 301 ObZ bez návrhu žalobcu, ktorý zníženie zmluvnej pokuty súdom nežiadal a ani nemal na to dôvod. Žalovaná nemala dôvod a možnosť vyjadriť sa k uplatneniu moderačného práva súdom prvého stupňa najmä k tvrdeniu o neprimeranosti výšky zmluvnej pokuty a tvrdeniu súdu prvého stupňa o úsilí žalobcu včas ukončiť dielo, ak tieto skutočnosti relevantné pre aplikáciu moderačného práva podľa § 301 ObZ nevyšli v konaní najavo. Žalobca výšku zmluvnej pokuty ako neprimeranú mimo konania v rámci zápočtu ani nenamietal. V odvolacom konaní sa rozhodovalo bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. Žalovaná k skutkovým zisteniam v odvolacom konaní týkajúcich sa podmienok pre uplatnenie moderačného práva súdom prvého stupňa podľa § 301 ObZ s poukazom na ust. § 120 ods. 4 O. s. p. sa nemohol vyjadriť a odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu ani neumožnil vyjadriť sa k písomnému stanovisku žalobcu predloženom v odvolacom konaní. Odvolací súd

procesným postupom neodstránil v konaní žalovanou vytknutú inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Postupom odvolacieho súdu nebolo umožnené žalovanému vyjadriť sa k podmienkam uplatnenia moderačného práva súdom prvého stupňa ako aj neumožnenie vyjadriť sa k písomnému podaniu žalobcu v odvolacom konaní, čím v konaní nebolo zabezpečené právo žalovaného na spravodlivý proces (fair process).

Odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Cob/174/2011-178 zo dňa 29. 03. 2012 nedáva jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany...

Sťažovateľka má za to, že postupom krajského súdu a jeho rozhodnutím bolo zasiahnuté do jej práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a to hlavne z dôvodu, že krajský súd ako súd odvolací riadne neodôvodnil prečo relevantné skutočnosti tvrdené sťažovateľkou o nedôvodnosti použitia moderačného práva súdom prvého stupňa nepovažoval za správne a na základe akých relevantných skutočností považoval za správne použitie moderačného práva súdom prvého stupňa, ak z odôvodnenia rozsudku vecná správnosť nevyplýva. Predmetné namietané rozhodnutie, neobsahuje dostatočné zdôvodnenie v ňom prijatého právneho názoru súdu a tiež sa sťažovateľka k skutkovým zisteniam týkajúcich sa podmienok pre uplatnenie moderačného práva súdom prvého stupňa podľa § 301 v namietanom odvolacom konaní nemohla ani vyjadriť.

Sťažovateľka má za to, že takéto rozhodnutie nemôže byť spravodlivé, keďže len úplne a náležité zistený skutkový stav môže byť podkladom spravodlivého rozhodnutia.

V zmysle uvedeného považuje sťažovateľka konečné rozhodnutie nielen za nespravodlivé, ale vzhľadom na to, že jeho odôvodnenie je nedostatočné a celkom zjavne v rozpore so samotným účelom ustanovení § 301 ObZ a § 580 OZ, ktorý zákonodarca sledoval, aj za nepreskúmateľné. “

Sťažovateľka namieta, že postupom krajského súdu v predmetnom konaní a jeho rozsudkom z 29. marca 2012 bolo porušené aj jej základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu a v tejto súvislosti uviedla:

„Vzhľadom na to, že pohľadávky sú samy o sebe, a to aj podľa ustálenej súdnej praxe reprezentovanej názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky (II. ÚS 19/97... považované za majetok, a teda sú predmetom ochrany zaručenej podľa článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, resp. súčasťou práva na pokojné užívanie majetku (Rozhodnutie vo veciach Pressos Compania Neviera S.A. a ostatní c. Belgicko(1995), Agnessens c. Belgicko z 12. októbra 1988, Décisions et rapports, č. 58), má sťažovateľka za to, že bezdôvodný odopretím práva na súdnu ochranu ohľadne majetkového práva k pohľadávkam sťažovateľky bolo závažne zasiahnuté do sťažovateľkinho ústavou zaručeného práva vlastniť majetok.

Nesprávny právny záver Krajského súdu v súvislosti s neprihliadnutím na už jednostranne započítanú pohľadávku žalobcu čo do výšky 57.124,87 EUR sťažovateľkou a následné nesprávne použitie moderačného práva, keď znížil zmluvnú pokutu, a to aj napriek tomu, že k zápočtu došlo pred začatím súdneho konania a k uplatneniu moderačného práva bez samostatného návrhu žalobcu, navodil právny stav, v ktorom sťažovateľka a to celkom zjavne bez svojho zavinenia, po nesprávnom procesnom postupe ako okresného tak aj krajského súdu bola a je vystavená bezdôvodne možnosti odňatia svojho majetku vo výške 53.338,12 EUR, čím bolo závažným spôsobom zasiahnuté nielen do jeho práva vlastniť majetok v zmysle čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ale aj do práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd.“

Na základe týchto skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že:

„1. Základné právo obchodnej spoločnosti I. spol. s r. o. na súdnu ochranu podľa 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2Cob/174/2011 a jeho rozsudkom sp. zn. 2Cob/174/2011-178 zo dňa 29. 03. 2012 bolo porušené.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Cob/174/2011-178 zo dňa 29. 03. 2012 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva spoločnosti I. spol. s r. o. primerané finančné zadostučinenie v peniazoch v sume 5.000,- EUR, ktoré jej zaplatí Krajský súd v Košiciach do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia...

4. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť spoločnosti I. spol. s r. o. trovy právneho zastúpenia v sume 1.440,38 EUR s DPH... na účet právneho zástupcu... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadostučinenia sťažovateľka odôvodnila takto:

„Sťažovateľka požaduje primerané zadostučinenie s ohľadom na skutočnosť, že konanie Krajského súdu zneistilo sťažovateľku v jej podnikaní a ohrozilo jej majetok v Slovenskej republike tým, že sú ohrozené právne možnosti ako účinne ochraňovať majetok a realizovať podnikanie.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých

prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ku ktorému malo dôjsť namietaným rozsudkom krajského súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu.

Proti namietanému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka 16. apríla 2012 dovolanie, ktoré zakladá na dovolacích dôvodoch uvedených v § 237 písm. f) a § 241 ods. 2 písm. a), b) a c) Občianskeho súdneho poriadku. Podľa zistení ústavného súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd do dňa predbežného prerokovania sťažnosti o dovolaní nerozhodol.

Sťažovateľka tvrdí, že *„vyčerpala možnosť všetkých riadnych opravných prostriedkov“* s tým, že *„podala dňa 16. 04. 2012 proti namietanému rozhodnutiu dovolanie“*, a tak *„podmienky na podanie sťažnosti boli naplnené“*.

V súvislosti s uvedeným tvrdením sťažovateľky ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu ustálenú judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. Iná interpretácia by v danej veci mala za následok nežiaducu situáciu, keď by to isté rozhodnutie súčasne preskúmavali ako všeobecný súd, tak aj ústavný súd. Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nepredstavuje právny prostriedok nápravy, ktorý možno využiť súčasne popri iných prostriedkoch nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii; sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak

napriek vyčerpaniu všetkých prípustných prostriedkov nápravy došlo podľa tvrdenia sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv alebo slobôd (m. m. IV. ÚS 21/02).

V okolnostiach posudzovanej veci sťažovateľka podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorila stav, keď by o jej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľky predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľkou využitý, ako predčasné (IV. ÚS 142/2010).

Ústavný súd sa v ostatnom období aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) odklonil od svojej predchádzajúcej judikatúry a v súčasnosti vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, IV. ÚS 142/2010), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd v záujme právnej istoty sťažovateľky zároveň poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutia (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), v ktorých vyslovil, že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľka v prípade podania dovolania podala zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok ESLP z 8. novembra 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť

č. 31419/04, alebo rozsudok ESLP z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov. V prípade, že by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to navádzať potenciálnych sťažovateľov na obdobný postup, aký zvolila v okolnostiach daného prípadu sťažovateľka, t. j. na paralelné podávanie sťažností ústavnému súdu zároveň s podaním dovolania, čo vzhľadom na už uvedené nie je opodstatnené.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale pri predbežnom prerokovaní ju podľa zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú (predčasne podanú) podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v tejto veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2012